

## Naturvård i Bökevik

Du undrar kanske vad som är på gång i hagen? 😊

Jag är utbildad biolog, nyinflyttad till Saxemara och har ett stort intresse i de vilda arterna och naturvård. Hur gynnar man den biologiska mångfalden?... är precis vad jag håller på att undersöka.

Med utgångspunkt i naturen i Blekinge och arterna här i hagen planerar jag ett försök med en ny metod inom naturvård. Metoden är etablerad i stora delar av Europa men har ännu inte fått fotfäste i Sverige. Fokus ligger på ett mer naturligt bete – i ett evolutionärt perspektiv.

Genetiska studier visar, att de vilda arterna ofta är flera hundra tusen till miljoner år gamla. Evolutionen är överlag långsam. Arterna har flyttat fram och tillbaka med istiderna och är inom klimatzonen anpassat efter naturliga störningar som format landskapet, till exempel vatten, eld och bete. Särskilt betet är centralt för den biologiska mångfalden. Men hur har betet varit de senaste miljoner år? Teorin säger att det har funnits så många stora växtätare som kunde överleva vintern (utan stödutfodring). Antalet växtätare var alltså begränsat av födan och inte av t.ex. rovdjur. Det har funnits många olika arter växtätare som hör till den natur som nu finns i Europa och Sydsverige. Favoritfödan varierar; rådjur, älg, kronhjort och visent äter många vedväxter, uroxer och vildhäst äter mycket örter och gräs. Vildsvin är allätare.

Vi vet inte precis hur landskapet har sett ut, men eftersom väldigt många arter är anpassade till ljus och varma förhållanden måste stora delar av landskapet ha varit buskar, skogsbryn eller till och med mer steppliknande med gamla solitära träd. Vegetationen har varit hårt betad vintertid och våren och hösten kommer betesdjuren inte i kapp med växtligheten, och vegetationen har därför varit hög och blomrik. Taggiga och osmakliga buskar har skyddat uppväxande träd och örter.

Gamla raser av häst och nötkreatur har fortfarande många egenskaper som samstämmer med de ursprungliga arterna uroxer och vildhäst. Aveln har varit mer fokuserad på överlevnad i en utsatt miljö jämfört med nutidens fokus på produktivitet och kvantitet. Raserna klarar sig på

näringsfattig föda, får tjock vinterpäls, är självständiga och har stark modersinstinkt.

Många projekt i Europa använder gamla raser av häst och nöt på året runt bete utan stödutfodring, nästa som semivilda djur. Projekten visar att de blomrika örterna får mer utrymme när vegetationen slits och betas bort vinter och vår. Många blommor ger en stor mängd föda till pollinerande insekter. Samtidigt är betesdjurens spillning livsmiljö för dyngbaggar som med tillgång till bajs året runt trivs i mängder. Insekter är mat för fåglar och andra djur. På det sättet blir gammalt gräs och sly förvandlat till liv och biologisk mångfald.

Hagen här är ca 4,6 ha vilket i sig sätter begränsningar. Därför har jag satt ut små raser; shetlandsponnyer och dexterkor. De här vet man från Danmark kan klara en vinter på den mat som finns i landskapet. Faktisk mår de gamla raserna bra med mindre näringsrikt foder på vintern. Rådjur och vildsvin besöker hagen, kanske även älg. Visenten får jag tyvärr inte plats för här.

Detta är ett försök på att efterlikna vad som kan vara mer naturligt bete evolutionärt sett. Är det överhuvudtaget möjligt på bara 4,6 ha och har det de förväntade positiva effekterna på naturen? Mår betesdjuren ok?

Jag inventerar naturen i hagen löpande med en standardiserad metod för att dokumentera utvecklingen. Jag kommer att leva upp till djurskyddslagstiftningen om tillsyn, djurens hull och andra krav som tex ligghall. Jag stödutfodrar om det behövs. Mata inte djuren och stör inte dem, tack.

Om du är nyfiken på mer info om teorin och metoden är du välkommen att kontakta mig på [msglahn@gmail.com](mailto:msglahn@gmail.com).

Du är välkommen att njuta, överraskas och lära om naturens stora variation i hagen!

Vänliga hälsningar Marie Glahn